

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Opplæringsavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres Ref
14/5053-

Vår ref
Skolestyret

Dato
14.01.2015

Høringsuttalelse – forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Viser til *høringsnotat – forslag til endringer i privatskoleloven ("ny friskolelov")* og sender herved vår uttalelse vedrørende disse punkter i departementets forslag:

- **1.2 Behovet for endringer** (side 2)
- **3.6 Lovforslag – (Friskoleloven § 2-1)** (side 3)
- **10.5.6 Lovforslag – minste elevtall (Friskoleloven § 2-2 tredje ledd).** Vi ønsker å videreføre dagens bestemmelse i § 2-2 tredje ledd, som lyder slik: *Dersom ein skole har færre enn 15 elever i tre skoleår i sammenheng, fell godkjenninga bort.* (side 4 og 5)
- **12.3 En egen rentekompensasjonsordning til friskolene** (side 6)
- **Betraktninger rundt driftstilskudd til friskoler** (side 7)

1.2 Behovet for endringer

Vi er i utgangspunktet enige med departementet i at det trengs en del endringer i privatskoleloven. Allerede i innledningen ser vi at lovforslaget med endringer er trygt forankret i *menneskerettsloven* som Norge har forpliktet seg til å følge. Regjeringen er opptatt av å sikre den enkeltes rett til å velge skole for sine barn i samsvar med deres egen overbevisning, idet man henviser til *menneskerettsloven 1999 § 2 annet og tredje ledd*. Vi leser videre at man vil stimulere til flere offentlig finansierte friskoler, som kan bidra til økt mangfold, være reelle alternativer til den offentlige skolen og at den enkeltes reelle mulighet til å velge skole sikres med *statstilskudd*.

Vi er også enige i at tiden er moden for å erstatte formålet “religiøs” med “livssyn”, slik at loven ikke skal inneholde noen diskriminerende forutsetninger som vil gjøre det vanskelig eller umulig å opprette en friskole.

3.6 Lovforslag – Friskoleloven § 2-1

“Ein skole skal ikke få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offenlege skoletilbodet..“

Vi mener at denne ordlyden, og derav følgende praktisering, av friskoleloven § 2-1 ikke samsvarer med menneskerettsloven, som friskoleloven bygger på. Hvis dette forslag får gjennomslag vil en stor del av Norges befolkning bli fratatt den reelle mulighet til å velge undervisning for sine barn. I innledningen til høringsnotatet fremgår det jo tydelig at friskoleloven skal sikre den enkeltes rett til å velge skole etter sin egen overbevisning.

Av argumentasjonen for denne endringen ser man at det er negative økonomiske konsekvenser for kommunene man tenker på, og i den forbindelse vil vi fokusere litt på fakta:

- I 2014 er det ca 13% ROBEK-kommuner i Norge, noe som svinger fra år til år. (I 2004 var det ca 25%). I disse kommuner vil man sannsynligvis ikke få tilskudd til drift av friskole.
- En langt større andel av landets kommuner har måttet ta økonomiske grep for å opprettholde balanse i regnskapene. Nedlegging av skoler og andre endringer av skolestruktur for å oppnå besparelser er et kjent fenomen. I disse kommuner vil man neppe heller få tilskudd til drift av friskole.

Etter § 3-1 første ledd i dagens privatskolelov skal godkjente friskoler, med rett til statstilskudd, ha hele landet som inntaksområde. Da kan det, etter vår oppfatning, ikke være riktig at en enkelt kommunes økonomi skal være utslagsgivende for avslag på søknad om opprettelse av en friskole. **Vi mener at menneskeretten ikke kan settes til side på grunn av dårlig kommuneøkonomi, og ber om at omtalte forutsetning fjernes fra endringsforslaget.**

10.5.6 Lovforslag – Friskoleloven § 2-2

“Dersom ein skole har færre enn 30 elever tre skoleår i samanheng, fell godkjenninga bort.”

Vi mener det er fullt forsvarlig å drive en skole med færre enn 30 elever. Hvis det skal være en nedre grense, ber vi om at dagens privatskolelov med minste elevtall på 15 elever opprettholdes på dette punkt.

A. Begrunnelse og andre viktige kriterier

Viser til høringsnotatet 10.5.3 *Departementets vurderinger*. Vi synes det blir for enkelt å legge ned en skole bare på bakgrunn av elevtall. For en livssynsskole, så er det livssynet som er viktigst og som står i fokus for opprettelsen og driften av skolen. Det er en prioritert oppgave fra menighetens side å opprettholde driften på et forsvarlig nivå uavhengig av elevtallet. Menigheten gir gaver til skoledriften for å kompensere for lavere statstilskudd ved lavere elevtall, slik at det ikke går utover elevene. Vi synes også man må ta hensyn til følgende kriterier når man vurderer fortsatt drift av skoler med lavt elevtall:

1. Det bør være flere skoler med samme egenart i Norge før en legges ned.
2. Eksamensresultater i forhold til landsgjennomsnittet.
3. Resultater fra direktoratets brukerundersøkelser.
4. GSI-tall. Ofte vil elevens læringsutbytte bli bedre på små skoler, der det er færre elever pr lærer.
5. Erfaringer med skolens avgangselever i videregående skole og yrkesliv.

B. Innovative tiltak for større fleksibilitet og bedre driftsgrunnlag

1. *Mulighet for fjernundervisning.*

For foreldre som ønsker en undervisning for sine barn i tråd med det en aktuell friskole står for, så burde det være mulighet å benytte fjernundervisning, når den fysiske avstand er for stor til å kunne møte opp på skolen hver dag. Det vil da også bli mer innhold i begrepet «*hele landet som inntaksområde*». Elevtall og tilskudd vil da kunne økes til den aktuelle skolen.

I brev fra Kunnskapsdepartementet, datert 07.10.2014, under overskriften: *Åpner for større mangfold av friskoler*, uttaler Torbjørn Røe Isaksen følgende: “*Den nye loven åpner for større mangfold av friskoler, slik at flere gode krefter kan bidra til innovasjon*”

og utvikling av skolesektoren“. Vi mener at en mulighet for nettbasert fjernundervisning vil være med å skape “innovasjon og utvikling av skolesektoren“.

På side 2 i høringsnotatet står følgende: “Regjeringen har som målsetting å lage en ny friskolelov som kan samle bred støtte og stå seg over tid“

Hvis en ny friskolelov blir gjort gjeldende i en periode på for eksempel 10 år, altså til 2025, da vil man i et slikt perspektiv se behovet mye større for nettbasert fjernundervisning.

Vi foreslår derfor at friskoleloven tilpasses dagens situasjon innen IKT. Ved hjelp av nettbasert fjernundervisning kunne friskolene bli gitt en reell mulighet til å ta inn elever fra hele landet.

2. Friskolen som kontrollinstans for foreldre med hjemmeundervisning av sine barn.

Dagens praksis er at hjemkommunen er kontrollinstans når foreldrene velger hjemmeundervisning. Kommunen blir dermed også mottaker av det statlige tilskuddet knyttet til eleven. Erfaring viser at foreldre som ønsker undervisning ved en spesiell friskole, og som bor langt unna den aktuelle skolen, heller velger hjemmeundervisning enn det offentlige skoletilbudet.

Vi ønsker likestilling mellom offentlige skoler og friskoler på dette punkt, og foreslår at den nye friskoleloven hjemler en mulighet for at foreldrene i slike tilfeller selv kan velge hvilken skole de skal knytte seg til.

C. Skolen i bedriftsøkonomisk perspektiv

Ser vi skolen i et bedriftsøkonomisk perspektiv, vet vi at det er visse krav til stabilitet og trygghet i driften, selv om “omsetningen“(elevtallet) varierer noe over tid. Det er en viktig forutsetning at bedriften(skolen) kan levere “varene“(undervisningen) som kreves av staten. Man har gjort en betydelig investering i lokaler og utstyr, og ikke minst, opparbeidet en trygg arbeidsplass for lærere og øvrige ansatte.

Lavt minste elevtall er et bidrag til trygghet og stabilitet med fortsatt drift av selskapet. Høyt minste elevtall (30) virker motsatt, og vil skape stor utrygghet for i alle fall 41 skoler/bedrifter, som hadde lavere elevtall i 2014. Som kjent er det en kostnads- og ressurskrevende prosess for skoleeier å avvikle et skoledriftselskap, og det vil medføre betydelige ringvirkninger for elever, foreldre og ansatte.

Slik privatskoleloven er i dag med minste elevtall på 15, har det bidratt til stabilitet og forutsigbarhet for små og mellomstore skolebedrifter.

Vikten skole

Viktenveien 83

8382 NAPP

Tlf: 76 09 46 31

Epost: postmaster@viktenskole.no

Org.nr: 971 549 327

Ørsnes Privatskole

Sjøveien 9

8310 KABELVÅG

Tlf: 76 07 30 40

Epost: post@orsnes-privatskole.no

Org.nr: 981 065 557

12.3 En egen rentekompensasjonsordning til friskolene

Vi støtter departementets vurdering om å øke kapitaltilskuddet, gjerne opp til et nivå som avspeiler reelle kostnader, i stedet for å opprettholde en egen rentekompensasjonsordning til friskolene.

Betraktninger rundt 85% driftstilskudd til friskoler.

Utdanningsdirektoratet har i brev uttalt følgende: *“Ved å åpne for å gi private skoler statstilskudd gjennom privatskoleloven, går Norge utover sine folkerettslige forpliktelser”*

I Verdenserklæringen om menneskerettigheter, som ble vedtatt 10. desember 1948, står følgende i artikkel 26: *“Enhver har rett til undervisning. Undervisningen skal være gratis, i det minste på elementære og grunnleggende trinn”*.

Hvordan skal sammenhengen forståes?

Hva menes med gratis undervisning?

Hva menes med elementære og grunnleggende trinn?

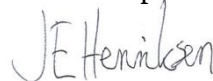
Vi håper at våre uttalelser og innspill vil være med å bidra til innovasjon og utvikling av skolesektoren og gi elevene i norske skoler en god mulighet for innlæring.

Med hilsen
for Vikten skole

Berner Nygård
leder for skolestyret

for Ørsnes privatskole

Jens-Edvard Henriksen
leder for skolestyret